

Zavraždění žateckého pátera Maximiliana 7. června 1945

ANONYMNÍ ZPRÁVA

Následující zpráva byla sepsána 8. září 1955, ovšem nalezena teprve v roce 2002 ve starých spisech v klášteře Svatého Konráda v Altöttingu. Autor je neznámý. Josef Hilbert (páter Maximilian) byl přijat do spisu „Martyrologium Germanicum“ vydaného profesorem teologie Helmutem Mollem, který předal kardinál Lehman v roce 2000 papeži Johanu Pavlovi II.

V kapucínském klášteře v Žatci se vždy v neděli po svátku Božího těla slavilo procesí. Na hlavní ulici byly postaveny čtyři oltáře.

3. června roku 1945 to však nebylo možné. Proto páter Maximilian slavil v klášterním kostele mši svatou v osm hodin, při které mu ministroval bratr Elzear. Byla to jeho poslední mše svatá.

V tuto dobu se dostavil do kostela český voják ozbrojený samopalem, prohlédl všechny prostory a rozkázal, aby všichni obyvatelé kláštera nastoupili na náměstí. Páter Maximilian, který špatně chodil a potřeboval k chůzi hůlku, této výzvě uposlechl. Na náměstí byli postaveni i němečtí muži napravo a před radnicí stáli Češi, mezi nimi také čeští bratři P. Guardian Petrus a bratr Vitus.

V poledne tohoto 3. června 1945 se potom odváděli němečtí muži – mezi nimi se nacházeli také mládežníci – z náměstí. Transport měl jít do Postoloprť, což je město, které je vzdáleno asi patnáct kilometrů od Žatce. A tak museli pochodovat. V blízkosti nádraží však sedmdesátníci a invalidi již nemohli. Ostatní byli hnáni dále. Páter Maximilian šel v řadě s páterem Theodorem, bratrem Elzearem a ostatními duchovními. Ve výši Staňkovic bylo možné tento průvod ve své celé délce přehlédnout. Tu řekl páter Maximilian: „To je ale dnes procesí na Boží tělo! Účastní se ho 5000 až 6000 tisíc mužů“.

Páter Maximilian mohl ovšem jen těžko držet krok, byl nemocný na srdce a trpěl křečovými žilami. Když měl pochod malou přestávku, šel páter Max pomalu dále. Byl ale brzo znovu doběhnut a průvod ho předhonal. Brzo nato jelo vedle průvodu nákladní auto, v něm jeden český důstojník, jenž vzal pátera Maximiliana potom na auto. V Postoloprtech byli shromáždění muži z průvodu na nádvoří v kasárnách. Páter Maximilian tam již byl a modlil se.

Na nádvoří měli trochu klidu a mohli se ve stoje trochu zotavit. Ze studně si nosili vodu a jako nádoba jim sloužil klobouk pátera Theodora.

Asi tak okolo desáté hodiny večerní – byla ještě neděle 3. června 1945 – museli všichni nastoupit v řadě na nádvoří v kasárnách. Byl vydán rozkaz: „Dolů, kdo zvedne hlavu, bude zastřelen!“ Páter Maximilian ležel u nohou bratra Elzeara, hlavou na jeho kolenech. Začalo pršet. Řekl bratru Elzearovi: „Jsem hotový! Toto již dlouho nevydržím“.

Přestože všichni byli velmi unaveni, moc se nespalo, protože se celou noc střílelo.

Pondělí 4. června 1945. Všichni se museli velice brzo zvednout. Většina zvláště mladých lidí, byla odvedena k práci. Velitel lágru jménem Marek vyhledal lidi, kteří byli u SS a SA a ti byli na místě před očima druhých zastřeleni. Celá procedura trvala skoro celý den. Mrtvolky byly potom hozeny do příkopu v blízkosti dvorní zdi. K večeru byly potom odebrány všem vězňů „cennosti“.

Kapucíni museli odevzdat také své cingulum¹ a růženec. Páter Theodor také svůj dešťový kabát. Během večera mohli do Žatce odejít: lékárník, farář nemocnice, a pracovníci nemocnice a sanitáři. Také páter Theodor měl průkaz jako sanitář, ale nehlásil se, protože nechtěl své bratry nechat osamocené. V pondělí, po celý den, byli muži svědky hrozných událostí, které zde byly spáchány.

V noci z pondělka na úterý, tedy ze 4. na 5. června 1945, museli jako zajatci přebýti, těsně narvaní, v chlévě. Vzduch byl rychle spotřebovaný a mnozí věřili, že se příštího dne již nedočkají. Zvedla se zoufalá atmosféra. Bratr Elzear, který byl sám velmi unavený, udělil páteru Maximilianovi absoluci. Podle možnosti v těchto těsných podmínkách ji udělili také dalším zajatcům. Páter Theodor se snažil p. Maximilianovi ulehčovat, neboť on již byl na konci svých sil. Všichni ve chlévě byli zmoženi hladem křikem, sténáním a bédováním mučených, které ze dvora bylo slyšet až do chléva.

V úterý ráno byly dveře chléva otevřeny a lidi byli v poklusu vyháněni. Protože to nešlo dosti rychle, tak velitel Marek sebral páterovi Maximiliánovi jeho hůl a udeřil ho s ní přes záda a bratra Elzeara také. Celý den se znovu na nádvoří kasáren děla hrozná zvěrstva a zajatci museli přihlížet. Večer dostali chleba. Jeden pro pět mužů. Páter Max to rozděloval. V noci byli znovu narváni do chléva a vše bylo hrozné jako minulou noc.

Ve středu, 6. června 1945 ráno, byli tito lidé znovu vyhnáni z chléva a museli sedět na nádvoří jako předešlý den. Byli naprosto vyčerpáni hladem, žízní a nedostatkem spánku, takže se drželi jenom s největší vůlí. I tento den museli přihlížet na popravy a tomu, jak eskorty odváděly lidi z nádvoří. Počet zajatců byl stále menší.

Noci ve středu a čtvrtek, z 6. na 7. června 1945, strávili znovu v chlévu.

Ve čtvrtek 7. června 1945 dostali trochu kávy, která byla asi přivezena ze Žatce. Vůz jel znovu nazpět do Žatce. Někteří muži prosili velitele Marka, aby páter Maximilian mohl tímto vozem jet také. Marek to ale nepovolil.

Během poledne začal zpáteční pochod do Žatce. Znovu se museli v šestičlenném řetězu mezi sebe naháknout a byli hnáni směrem na Žatec. Páter Max šel v řadě s páterem Theodorem, bratrem Elzearem a katechetem Majerhoferem. Páter Maximilian měl ovšem srdeční bolesti a musel být více nošen, než mohl chodit. To samozřejmě ztěžovalo pochod a přineslo nové rány bičem. Ve výši Bítózevsi (Witosess) řekl páter Maximilian bratru Elzearovi: „To je moje Kalvárie.“ Bratr Elzear ho chtěl utěšovat slovy, že se jde již do Žatce a zítra je přece slavnost srdce Ježíšova. Když jeho spolubratři ho ve své řadě již nemohli držet, tak jim pomáhali místní požárníci, kteří byli také v tom průvodu. Jeden hasič měl s sebou ještě flašku s černou kávou a tak měl páter Maximilian ještě trochu co k pítí.

V polovině cesty však dostal páter Maximilian těžký srdeční záchvat a nemohl již dále. Řada musela zůstat stát. Páter Maximilian řekl: „Nechte mě tu v příkopě na silnici sedět, když to bude vůle Boží, tak dojdou do Žatce, i když o několik hodin později. Jeho druhové to však nechtěli připustit, ale poznali, že páter Maximilian již nemůže dále. Udělili mu absoluci. Páter Theodor chtěl za každou cenu u pátera Maximiliana zůstat, ale vojáci tomu zabránili. Nuže ho posadili na okraj silnice. Průvod však musel pokračovat dále. Sotva ušli necelých padesát kroků, tak za sebou uslyšeli dva výstřely. To bylo kolem třetího odpoledne.²

Když přišli nazpět do kláštera, vyprávěli páter Theodor, Br. Elzear a katecheta Majerhofer, co se událo. Bratr Vitus se vydal okamžitě na cestu, aby zjistil osud pátera Maximiliana. Páter Theodor také okamžitě při příchodu průvodu do Žatce mluvil s vojáky, ale nikdo se nemohl o osudu pátera Maximiliana nic dovědět. Teprve po energickém jednání českého guardianu pátera Petrusa došlo k potvrzení zavraždění pátera Maximiliana a také bylo obdrženo povolení, ve vší tichosti k jeho pohřbení na žateckém hřbitově. Páter Petrus odeslal zprávu o této smutné události do Prahy k řeholnímu vedení a na biskupní ordinariát do Litoměřic.

Ve stejný den, tedy čtvrtek odpoledne, přišel k faráři Bítózevsi, panu Rudolfu Skuthovi, německý dozorce silnic s nařízením předsedy místního výboru. Farář byl požádán o identifikaci mrtvého v silničním příkopě. Podle popisu mrtvého od dozorce silnic bylo faráři okamžitě jasné, že se jedná o pátera Maximiliana. Šel s dozorcem silnic na toto místo a našel pátera Maximiliana mrtvého v příkopu. Farář Skutha toto oznámil místní policii v Postoloprtech a ta poslala německého doktora Jezdinského k mrtvému. Tento konstatoval smrt zastřelením. Našel dvě místa zasažená kulkami za levým uchem a na hlavě nahoře.

Místní výbor obce Bítózeves převezl mrtvého do místní márnice. Pohřeb drahého bratra se konal v sobotu 9. června 1945 ve 13 hodin na hřbitově v Žatci. To v tichosti, posvěcení převzal arciděkan Dr. Ignaz Preiss ze Žatce při spoluúčasti bratrů ze žateckého kláštera a katecheta Majerhofera a Kunze. R.i.p. Have pia anima!

Páter Maximilian se narodil 19. srpna 1887 v Mostě 17. září 1908 vstoupil do kapucinského řádu a byl 12. července 1914 vysvěcen v Praze. Studoval teologii na Pražské universitě.

POZNÁMKY

1. Cingulum, což je řeholní opasek.

2. K zastřelení pátera Maximiliana viz. zpráva Hanse Jäckla, přírodního svědka této události. s. 336. V Žatci kolovala fáma, že nadporučík Zícha dal podnět k zastřelení. Tento ovšem toto obvinění jednoznačně popíral („Výsledky vyšetřovací komise“ s. 194). Údaje k zavraždění jednoho „přibližně 75 letého kuardiána“ podal oproti tomu Karel Hás (Karl Haas) oproti StB Most (s. 241). Jako možného informátora okolností,

mimo Marka, udal žateckého faráře, „Němec ze žateckého kláštera, který také později řídil exhumaci a pohřbení zmíněného kuardiána“. Že by tento byl k tomu vyslýchán není vydavateli známo. Dřívější postoloprtský katechet Josef Heinrich Baukhabe, který byl vyslýchán parlamentní komisí, se o tomto případu nezmínil a nebyl na něj ani dotazován („Výsledky parlamentní komise“ s. 196).